

א. סוג הבחינה: בגרות לנבחני משנה
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 135,001108

ת נ "ך

יחידת הלימוד החמישית
על פי תכנית הלימודים החדשה

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — (26×2) — 52 נקודות
פרק שני — (16×3) — 48 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. בסס את דבריך על הכתוב.
- הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (52 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 1-3 (לכל שאלה — 26 נקודות).

1. סיפורי אליהו

קרא מלכים א, י"ט, 8-18.

וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ
בְּכַח וְהֵאכִילָהּ הָיָא אַרְבַּעַיִם יוֹם וְאַרְבַּעַיִם לַיְלָה עַד הָרֹאשׁ
הָאֱלֹהִים חָרַב: וַיֵּבֶא-שֶׁם אֶל-הַמַּעְרָה וַיֵּלֶן שָׁם וְהָנָה דְּבַר-
יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מִה-לָּךְ פֹּה אֵלֶיךָ: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאתִי
לַיהוָה אֱלֹהֵי עֲבָאוֹת כִּי-עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-
מִזְבְּחֶיךָ הָרִסוּ וְאֶת-נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַּחֶרֶב וְאוֹתָר אֲנִי לְבָדִי
וַיִּבְקְשׁוּ אֶת-נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמַּדְתָּ בַּהָר לִפְנֵי
יְהוָה וְהָנָה יְהוָה עִבְדִּי וְרוּחַ גְּדוּלָּה וְחֹזֶק מִפְּרֹק הָרִים וּמִשִּׁבְרֵי
סָלְעִים לִפְנֵי יְהוָה לֹא בְרוּחַ יְהוָה וְאַחֲרֵי הָרוּחַ רָעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ
יְהוָה: וְאַחֲרֵי הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחֲרֵי הָאֵשׁ קוֹל
דְּמָמָה דָּקָה: וַיְהִי כִּשְׁמַע אֱלֹהֵיו וַיִּלֵּט פָּנָיו בְּאַדְמַתּוֹ
וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעְרָה וְהָנָה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מִה-לָּךְ
פֹּה אֵלֶיךָ: וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי עֲבָאוֹת
כִּי-עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-מִזְבְּחֶיךָ הָרִסוּ וְאֶת-
נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַּחֶרֶב וְאוֹתָר אֲנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת-נַפְשִׁי
לְקַחְתָּהּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדִרְכְּךָ
מִדְּבַר דָּמָשֶׁק וּבֵאת וּמִשְׁחַת אֶת-חֲזָאֵל לְמֶלֶךְ עַל-אַרְסוֹ:
וְאַתָּה יְהוּא בֶן-נִמְשִׁי תִמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה-אֲלִישֶׁעַ
בֶּן-שַׁפְטַן מֵאֵבֶל מִחוּלָּה תִמְשַׁח לְנָבִיא תַּחְתִּיךָ: וְהָיָה הַנִּמְלֵט
מִבְּחַר חֲזָאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנִּמְלֵט מִבְּחַר יְהוּא יָמִית אֲלִישֶׁעַ:
וְהַשְׂאֲרָתִי בְּיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל-הַבְּרָכִים אֲשֶׁר לֹא-
כָּרְעוּ לַפֶּעַל וְכָל-הַפָּה אֲשֶׁר לֹא-נִשְׁקָ לּוֹ:

(שים לב: סעיפי השאלה בעמוד הבא.)

י' זקוביץ, במאמרו "קול דממה דקה, צורה ותוכן במלכים א, י"ט", כותב:
צורה ותוכן חברו יחד בפרקנו להראותנו, כי לא כהלכה נהג אליהו, נביא עייף ויגע וקרוב אצל
עצמו, בהניחו שליחותו ובבואו לדבר דילטוריא [=הלשנה, קטרוג] על עמו ישראל.

א. (1) פָּרַט שלוש האשמות שהאשים אליהו את עם ישראל.

בסס את דבריך על הכתוב.

(6 נקודות)

(2) האם ה' קיבל את דברי הקטרוג של אליהו? נמק, ובסס את דבריך על הכתוב.

(8 נקודות)

ב. קרא גם שמות, ל"ב, 7-14.

(1) הסבר מהו המצב שעמו התמודדו גם משה וגם אליהו.

כיצד התמודד משה עם מצב זה, וכיצד התמודד עמו אליהו?

(6 נקודות)

(2) הסבר כיצד השוני באופן ההתמודדות של שני הנביאים עם מצב דומה מחזק את

הקביעה של זקוביץ "כי לא כהלכה נהג אליהו". (6 נקודות)

2. מעמד האישה

קרא בראשית, ל"ד, 18-25.

בראשית, ל"ד, 18-1

א וַתֵּצֵא דִינָה בַת־לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב
ב לְרֹאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ: וַיֵּדָא אֹתָהּ שָׁכֵם בֶּן־חַמּוֹר הַחִיטִּי נָשִׂיא
ג הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אִתָּהּ וַיַּעֲנֶה: וַתִּדְּבַק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה
ד בַּת־יַעֲקֹב וַיֹּאחֲזֶה אֶת־הַנְּעָר וַיְדַבֵּר עַל־לֵב הַנְּעָר: וַיֹּאמֶר
שָׁכֵם אֶל־חַמּוֹר אָבִיו לֵאמֹר קַח־לִי אֶת־הַיְלִידָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה:
ה וַיַּעֲקֹב שָׁמַע בִּי טִמָּא אֶת־דִּינָה בָתּוֹ וּבְנֵיו הָיוּ אֶת־מִקְנֶהָ
ו בַּשָּׂדֶה וְהַחֲרַשׁ יַעֲקֹב עַד־בָּאָם: וַיֵּצֵא חַמּוֹר אָבִי־שָׁכֵם
ז אֶל־יַעֲקֹב לְדַבֵּר אִתּוֹ: וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה כְּשָׁמְעוּ
וַיַּתְעֲצֹבוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּחֲרֹ לָהֶם מְאֹד כִּי נִבְלָה עֲשֵׂה בִישְׂרָאֵל
ח לְשָׁכֵם אֶת־בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה: וַיְדַבֵּר חַמּוֹר אִתָּם
לֵאמֹר שָׁכֵם בְּנִי חֲשָׁקָה נַפְשׁוֹ בְּבָתְּכֶם תָּנוּ נָא אֹתָהּ לוֹ
ט לְאִשָּׁה: וַהֲתַחַתְנוּ אִתָּנוּ בְּנֵיכֶם תִּתְּנוּ־לָנוּ וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ
י תִּקְחוּ לָכֶם: וְאִתָּנוּ תֵּשְׁבוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לְפָנֵיכֶם שָׁבוּ וּסְחוּרָהּ
יא וְהֶאֱחֹזוּ בָּהּ: וַיֹּאמֶר שָׁכֵם אֶל־אָבִיָּה וְאֶל־אֲחִיָּה אֲמַצְא־חֵן
יב בְּעֵינֵיכֶם וְאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אֲתָן: הֲרָפוּ עָלַי מְאֹד מְהֵרָה
וּמִתָּן וְאִתְּנָה כִּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי וּתְנֶנּוּ־לִי אֶת־הַנְּעָר לְאִשָּׁה:
יג וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שָׁכֵם וְאֶת־חַמּוֹר אָבִיו בְּמַרְמָה וַיְדַבְּרוּ
יד אֲשֶׁר טִמָּא אֶת־דִּינָה אַחֲתָם: וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם לֹא נוֹכַל לַעֲשׂוֹת
הַדָּבָר הַזֶּה לְתֵת אֶת־אַחֲתָנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לוֹ עֲרֹלָה כִּי־
טו חֲרָפָה הוּא לָנוּ: אַךְ־בְּזֹאת נֵאֻזֹּת לָכֶם אִם תִּהְיוּ כְּמֹנֵי
טז לְהַמּוֹל לָכֶם כָּל־זֶכֶר: וְנִתְּנוּ אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֵיכֶם
יז נִקַּח־לָנוּ וַיִּשְׁבְּנוּ אִתְּכֶם וְהֵייוּ לְעַם אֶחָד: וְאִם־לֹא תִשְׁמָעוּ
יח אֵלֵינוּ לְהַמּוֹל וּלְקַחְנוּ אֶת־בָּתְּנוּ וְהִלְכָנוּ: וַיִּיטְבוּ דְבָרֵיהֶם
בְּעֵינֵי חַמּוֹר וּבְעֵינֵי שָׁכֵם בֶּן־חַמּוֹר:

(שים לב: קטע נוסף וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

בראשית, ל"ד, 25-27

כה וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי
בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלֹאִי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֲרָבָו וַיָּבֹאוּ עַל-הָעִיר
כו בָּטַח וַיִּהְרְגוּ כָל-זָכָר: וְאֶת-חֲמוֹר וְאֶת-שָׁכֵם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי-
כז חֲרָב וַיִּקְחוּ אֶת-דִּינָה מִבֵּית שָׁכֵם וַיֵּצְאוּ: בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ
עַל-הַחֲלָלִים וַיִּבְזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טָמְאוּ אַחֲזָתָם:

- א. (1) יש הסבורים שהסיפור שלפניך מדגיש את הפסול שבאונס דינה על ידי שכם, ויש הסבורים שהוא מדגיש את הפסול שבקשרי חיתון בין בני יעקב לבני שכם. הבא מן הקטעים ראיה אחת התומכת בסברה הראשונה, וראיה אחת התומכת בסברה השנייה, והסבר כל ראיה. (8 נקודות)
- (2) קרא גם **שמואל ב**, י"ג, 1-2; 7-17, העוסק באונס תמר על ידי אמנון. הבא שתי ראיות מן הכתובים, המעידים כי המעשה של אמנון קשה יותר מהמעשה של שכם, והסבר כל ראיה. (10 נקודות)
- ב. בקטעים **מבראשית** שלפניך המספר מבטא עמדה שיפוטית כלפי מעשי האחים. הסבר ובסס טענה זו על פי פסוק 13 ועל פי פסוקים 25-26 שלפניך. (8 נקודות)

ח וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְאוֹנָן בֶּן אֵל-
ט אִשְׁתְּ אָחִיךָ וַיִּבֶס אֹתָהּ וְהָקֵס זֶרַע לְאָחִיךָ: וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹא
י לוֹ יִהְיֶה הַזֶּרַע וְהָיָה אִם-בָּא אֶל-אִשְׁתְּ אָחִיו וְשָׁחַת אֶרְצָה
י לְבַלְתִּי נִתֵּן-זֶרַע לְאָחִיו: וַיֵּרַע בְּעֵינָיו הָיָה אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמָת
יא גַם-אֹתוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כְּלָתוֹ שְׁבִי אִלְמָנָה בֵּית-
יב אָבִיךָ עַד-יִגְדֹּל שִׁלְחָה בְנִי כִּי אָמַר פְּרִימוֹת גַּם-הוּא בְּאָחִיו
יג וְתִלְךְ תִּמָּר וְתֵשֵׁב בֵּית אָבִיהָ: וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וְתָמָר בַּת-שֹׁשָׁנָה
יד אִשְׁתְּ-יְהוּדָה וַיִּנָּחַם יְהוּדָה וַיַּעַל עַל-גִּזְזֵי צֹאנוֹ הוּא וְחִירָה
יג רַעְהוּ הַעֲדֹלָמִי תַמְנָתָה: וַיַּגֵּד לְתָמָר לֵאמֹר הִנֵּה חָמִיךָ עָלֶיךָ
יד תַּמְנָתָה לָגַז צֹאנוֹ: וְתִסֹּר בְּגִדֶי אִלְמָנוּתָהּ מֵעַלֶיךָ וְתִכְסַּם
יג בְּצַעֲרֶיךָ וְתִתְעַלֶּיךָ וְתֵשֵׁב בְּפֶתַח עֵינָיו אֲשֶׁר עַל-דֶּרֶךְ תַּמְנָתָהּ
טו כִּי רָאָתָהּ כִּי-גִדֹּל שִׁלְחָה וְהוּא לֹא-נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה: וַיִּרְאֶהָ
טז יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְתָהּ פָּנֶיהָ: וַיֵּט אֶלֶיָּהּ אֶל-הַדֶּרֶךְ
יז וַיֹּאמֶר הֲבֵה נָא אֲבֹא אֵלַיִךְ כִּי לֹא יָדַע כִּי כְלָתוֹ הוּא וְתֹאמַר
יז מִה-תִּתֶּנְךָ לִּי כִּי תָבֹא אֵלַי: וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֲשַׁלַּח גְּדִיעִים
יח מִן-הַצֹּאן וְתֹאמַר אִם-תִּתֶּנְךָ עֲרֵבּוֹן עַד שְׁלֹחֶךָ: וַיֹּאמֶר מֶה
יח הָעֲרֵבּוֹן אֲשֶׁר אֶתֶּן-לָךְ וְתֹאמַר חֲתָמְךָ וּפְתִילְךָ וּמִטְּךָ אֲשֶׁר
יט בְּיָדְךָ וַיִּתֶּן-לָהּ וַיָּבֵא אֵלֶיהָ וַתַּהַר לוֹ: וְתִקֵּם וְתִלְךְ וְתִסֹּר
יט צַעֲרָהּ מֵעַלֶיךָ וְתִלְבֹּשׁ בְּגָדֶי אִלְמָנוּתָהּ:

כה הוּא מוֹצֵאת וְהִיא
שְׁלָחָה אֶל-חָמִיךָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר-אֵלֶיךָ לוֹ אָנֹכִי הָרָה
וְתֹאמַר הֲכֵר-נָא לִמִּי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים וְהַמִּטָּה הָאֵלֶּה:
כו וַיִּכְּרַח יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צִדְקָה מִמֶּנִּי כִּי-עַל-כֵּן לֹא-נִתְּתִיךָ לְשִׁלְחָה
בְנִי וְלֹא-יִסָּף עוֹד לְדַעְתָּה:

א. קרא פסוקים 9-11 בקטע שלפניך וגם **דברים**, כ"ה, 5-6.

גם אונו וגם יהודה לא פעלו על פי חוק הייבום, המנוסח ב**דברים**, כ"ה, 5-6.

הסבר קביעה זו, ובסס אותה על הכתובים. (8 נקודות)

ב. קרא את פירוש רש"י לפסוק 25:

לא רצתה [תמר] להלבין פניו [של יהודה] ולומר: ממך אני מעוברת, אלא: 'לאיש אשר אלה לו',

אמרה: אם יודה – יודה מעצמו, ואם לאו – ישרפוני, ואל אלבין פניו. מכאן אמרו: נוח לו לאדם

שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים.

(1) האם דמותה של תמר המצטיירת מפירוש רש"י שלפניך, תואמת את דמותה

המצטיירת מפסוקים 13-19 בקטע שלפניך? נמק. (12 נקודות)

(2) רש"י מוסיף כי תמר זכתה בגמול על שלא הלבנה את פני חמיה.

קרא גם **רות**, ד', 18-22, והסבר לאיזה גמול התכוון רש"י. (6 נקודות)

פרק שני (48 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 4-8 (לכל שאלה — 16 נקודות).

4. סיפורי אליהו

קרא מלכים א, י"ז, 17-24.

ויהי

יז

אֲחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן־הָאִשָּׁה בְּעֶלֶת הַבַּיִת וַיְהִי חָלֹו
יח חֹזֶק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא־נֹתְרָה־בּוֹ נְשָׁמָה: וַתֹּאמֶר אֶל־אֱלֹהֵהּ
מִה־לִּי וּלְךָ אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת־עֹנִי
יט וּלְהַמִּית אֶת־בְּנִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵהּ תִּנִּי־לִי אֶת־בְּנֶךָ וַיִּקְחָהּ
מִחִיקָה וַיַּעֲלֶהּוּ אֶל־הָעֹלֶיָה אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיִּשְׁכְּבוּ עָלֶיהָ
כ מִטָּתוֹ: וַיִּקְרָא אֶל־ה' וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי הַגֹּם עַל־הָאֱלֹמָנָה
כא אֲשֶׁר־אֲנִי מִתְגֹּרֵר עִמָּה הֲרַעֲוֹתָ לְהַמִּית אֶת־בְּנָהּ: וַיִּתְמַדֵּד
עַל־הַיֶּלֶד שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים וַיִּקְרָא אֶל־ה' וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי
כב תִּשָּׁבֵנָא נַפְש־הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל־קִרְבּוֹ: וַיִּשְׁמַע ה' בְּקוֹל
כג אֱלֹהֵהּ וַתִּשָּׁב נַפְש־הַיֶּלֶד עַל־קִרְבּוֹ וַיַּחֲיוּ: וַיִּקַּח אֱלֹהֵהּ אֶת־
הַיֶּלֶד וַיִּדְרֶהוּ מִן־הָעֹלֶיָה הַבַּיִתָּה וַיִּתְּנֶהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵהּ
כד רְאֵי חַי בְּנֶךָ: וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־אֱלֹהֵהּ עֲתָה זֶה יֵדְעָתִי כִּי
אִישׁ אֱלֹהִים אַתָּה וּדְבַר־ה' בְּפִיךָ אֱמַת:

א. בדבריה לאליהו האלמנה חוזרת פעמיים על הכינוי "איש האלהים" (בפסוק 18 ובפסוק 24).

הסבר את דברי האלמנה בכל פסוק, וציין את השינוי שחל בעמדתה כלפי אליהו כ"איש

האלהים". (8 נקודות)

ב. "וישמע ה' בקול אליהו" (פסוק 22).

(1) התרגום הארמי לפסוק זה מתרגם מילים אלה כך: "וְקִיבֵל ה' צְלוֹתָא דְאֵלִיָּהוּ"

(=וקיבל ה' את תפילת אליהו).

מהו השינוי של התרגום הארמי לעומת המקור העברי, ואיזה קושי בפסוק הוא

בא לפתור? (4 נקודות)

(2) קרא פסוק 22 בקטע שלפניך וגם מלכים א, י"ז, 1.

מה אפשר ללמוד מפסוקים אלה על כוחותיו של אליהו, כחלק מדמותו הייחודית?

(4 נקודות)

5. סיפורי אליהו

קרא מלכים א, י"ח, 7-18.

וַיְהִי עֲבָדֵיהוּ בַדֶּרֶךְ וַהֲנֵה אֱלֹהֵהוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּפְרְהוּ וַיִּפְלֹ
 ח על־פָּנָיו וַיֹּאמֶר הָאֵתָה זֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵהוּ: וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי לֶךְ
 אֲמַר לְאֲדֹנֶיךָ הִנֵּה אֱלֹהֵהוּ: וַיֹּאמֶר מַה חֲטָאתִי כִּי־אֵתָה נִתֵּן
 י אֶת־עַבְדְּךָ בִּיד־אֲחָאֵב לְהַמִּיתַנִּי: חִי הֵאָלֹהֶיךָ אִם־יִשֶׁר־
 גוֹי וּמַמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנָי שָׁם לְבַקֶּשְׁךָ וַאֲמָרוּ אִין
 יא וְהַשְׁפִּיעַ אֶת־הַמַּמְלָכָה וְאֶת־הַגּוֹי כִּי לֹא יִמְצְאָפָה: וְעַתָּה
 יב אָתָּה אָמַר לֶךְ אֲמַר לְאֲדֹנֶיךָ הִנֵּה אֱלֹהֵהוּ: וְהָיָה אֲנִי וְאַלֶּךְ
 מֵאֵתְךָ וְרוּחַ ה' וַיִּשְׁאֲךְ עַל אֲשֶׁר לֹא־אָדָע וּבָאתִי לְהַגִּיד
 לְאֲחָאֵב וְלֹא יִמְצְאֶךָ וְהָרַגְנִי וְעַבְדְּךָ יֵרָא אֶת־ה' מִנְעָרִי:
 יג הֲלֹא־הִגַּדְתָּ לְאֲדֹנָי אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בַּהֲרֹג אֵיזָבֵל אֵת נְבִיאֵי
 ה' וְאֲחָאֵב מִנְבִּיאֵי ה' מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִישׁ
 יד בַּמַּעֲרָה וְאֶכְלֹכְלֶם לֶחֶם וּמִים: וְעַתָּה אָתָּה אָמַר לֶךְ אֲמַר
 טו לְאֲדֹנֶיךָ הִנֵּה אֱלֹהֵהוּ וְהָרַגְנִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵהוּ חִי הֵאָלֹהֶיךָ עֲבָאוֹת
 טז אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנֵיו כִּי הָיוּ אֲרָאָה אֵלָיו: וַיֵּלֶךְ עַבְדֵיהוּ
 יז לִקְרָאת אֲחָאֵב וַיַּגִּד־לוֹ וַיֵּלֶךְ אֲחָאֵב לִקְרָאת אֱלֹהֵהוּ: וַיְהִי
 כַּרְאוֹת אֲחָאֵב אֶת־אֱלֹהֵהוּ וַיֹּאמֶר אֲחָאֵב אֵלָיו הָאֵתָה זֶה עֲבָדְךָ
 יח יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר לֹא עֲבָדְתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־אָתָּה וּבֵית
 אֲבִיךָ בַּעֲזוּכֶם אֶת־מִצּוֹת ה' וְתֵלֶךְ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים:

א. קרא פסוקים 7-15 בקטע שלפניך.

(1) בעקבות בקשת אליהו עובדיה מתמודד עם קונפליקט פנימי.

מהו הקונפליקט, וכיצד השימוש החוזר במילה "אדון" מבטא קונפליקט זה?

בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

(2) מה אפשר ללמוד מדברי עובדיה בפסוק 12 על התנהלותו האופיינית של אליהו כנביא?

(4 נקודות)

ב. קרא פסוקים 17-18 בקטע שלפניך.

באר את הכינוי "עכר ישראל", והסבר מדוע אחאב סבור כי אליהו הוא "עכר ישראל",

ומדוע אליהו סבור כי אחאב הוא "עכר ישראל". (8 נקודות)

6. סיפורי אליהו

קרא מלאכי, ג', 22-24

כב זָכְרוּ תוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי
 כג אוֹתוֹ בְּחֹרֵב עַל-בְּלִי-יִשְׂרָאֵל חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים: הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח
 לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאִים לִפְנֵי בּוֹא יוֹם הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא:
 כד וְהָשִׁיב לֵב-אֲבוֹת עַל-בָּנִים וּלֵב בָּנִים עַל-אֲבוֹתָם פֶּן-אֲבֹא
 וְהִפֵּיתִי אֶת-הָאָרֶץ חֲרָם:

א. (1) על פי הקטע שלפניך, הסבר את השליחות של אליהו, וציין מתי הוא ימלא אותה.

(6 נקודות)

(2) קרא גם מלכים ב', ב', 11-12.

על סמך פסוקים אלה, הסבר מדוע דווקא אליהו יכול למלא את השליחות שצינת

בסעיף (1). (5 נקודות)

ב. קרא גם מלכים א', י"ט, 10.

דמותו של אליהו כפי שהיא מצטיירת מפסוק זה שונה מדמותו המצטיירת מהקטע

ממלאכי שלפניך.

תאר את השוני. (5 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 12.

מעמד האִישה

7.

קרא בראשית, ל"ט, 1-18.

וְיוֹסֵף

א

הוֹרֵד מִצְרֵימָה וַיְקַנְהוּ פּוֹטִיפָר סָרִיס פְּרֹעֶה שֶׁר הַטַּבָּחִים

ב אִישׁ מִצְרִי מִיַּד הַיִּשְׁמַעְאֵלִים אֲשֶׁר הוֹרְדָהוּ שָׁמָּה: וַיְהִי הֵן

ג אֶת-יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי: וַיֵּרָא
אֲדֹנָיו כִּי הֵן אֹתוֹ וְכָל אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה הֵן מְצַלִּיחַ בִּידּוֹ:

ד וַיִּמָּצֵא יוֹסֵף תָּן בְּעֵינָיו וַיִּשְׁרֹת אֹתוֹ וַיַּפְקֶדְהוּ עַל-בֵּיתוֹ וְכָל-
ה יִשְׁלֹו נָתַן בִּידּוֹ: וַיְהִי מֵאֵז הַפְּקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ וְעַל כָּל-

אֲשֶׁר יִשְׁלֹו וַיְבָרֶךְ הֵן אֶת-בֵּית הַמִּצְרִי בְּגִלָּל יוֹסֵף וַיְהִי
ו בְּרַבְתּ הֵן בְּכָל-אֲשֶׁר יִשְׁלֹו בְּבֵית וּבִשְׂדֵה: וַיַּעֲזֹב כָּל-

אֲשֶׁר-לֹו בִּיד-יוֹסֵף וְלֹא-יָדַע אֹתוֹ מֵאוֹמֶה כִּי אִם-הִלָּחַם
ז אֲשֶׁר-הוּא אוֹכֵל וַיְהִי יוֹסֵף יִפְהֶתֶאֱדָר וַיִּפֶּה מִרְאָה: וַיְהִי אַחֲרֵי

ח הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתֵּשֶׂא אִשְׁת-אֲדֹנָיו אֶת-עֵינֶיהָ אֶל-יוֹסֵף
וַתֹּאמֶר שִׁכְבָּה עִמִּי: וַיִּמָּאֵן וַיֹּאמֶר אֶל-אִשְׁת אֲדֹנָיו הֵן אֲדֹנִי

ט לֹא-יָדַע אֹתִי מִה-בְּבֵית וְכָל אֲשֶׁר-יִשְׁלֹו נָתַן בִּידּוֹ: אֵינֶנּוּ
גָּדוֹל בְּבֵית הַזֶּה מִמֶּנִּי וְלֹא-חָשַׁךְ מִמֶּנִּי מֵאוֹמֶה כִּי אִם-אוֹתָךְ

בְּאִשְׁרֵךְ אֶת-אִשְׁתּוֹ וְאַיִךְ אֶעֱשֶׂה הָרַעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְחַטָּאתִי
י לֹא-לֵהִימ: וַיְהִי כַּדְּבָרָה אֶל-יוֹסֵף יוֹם וַיּוֹם וְלֹא-שָׁמַע אֵלֶיהָ

יא לְשֹׁכֵב אֶצְלָהּ לַהֲזֹת עִמָּה: וַיְהִי כִּהְיוֹם הַזֶּה וַיָּבֹא הַבִּיתָהּ
לַעֲשׂוֹת מְלָאכְתּוֹ וַאֲיֵן אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית שֵׁם בְּבֵית:

יב וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ לֵאמֹר שִׁכְבָּה עִמִּי וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיֵּנֶם
יג וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַיְהִי כִּדְאוֹתָהּ כִּי-עָזַב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיֵּנֶם הַחוּצָה:

יד וַתִּקְרָא לְאֲנָשֵׁי בֵיתָהּ וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר רְאוּ הֵבִיא לָנוּ
אִישׁ עֲבָדִי לְצַחֵק בָּנוּ בָּא אֵלַי לְשֹׁכֵב עִמִּי וְאֶקְרָא בְּקוֹל גְּדוֹל:

טו וַיְהִי כְשִׁמְעוּ כִּי-הִרְיֹמֹתִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיֵּנֶם
טז וַיֵּצֵא הַחוּצָה: וַתִּנָּח בְּגָדוֹ אֶצְלָהּ עַד-בּוֹא אֲדֹנָיו אֶל-בֵּיתוֹ:

יז וַתִּדְּבַר אֵלָיו כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר בָּא אֵלַי הָעֶבֶד הָעִבְרִי
יח אֲשֶׁר-הֵבֵאתָ לָנוּ לְצַחֵק בִּי: וַיְהִי כִּהִרְיֹמִי קוֹלִי וְאֶקְרָא וַיַּעֲזֹב

בְּגָדוֹ אֶצְלִי וַיֵּנֶם הַחוּצָה:

א. משני הנימוקים של יוסף לסירובו לשכב עם אשת פוטיפר אפשר להסיק שמעשה הניאוף הוא חטא כלפי שניים.

מי הם השניים? בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

ב. אשת פוטיפר חוזרת פעמיים על הגרסה שלה לאירוע – בפעם הראשונה לפני עבדיה ובפעם השנייה לפני בעלה.

ציין שני הבדלים בין שתי הגרסאות בתיאור אותו אירוע, והסבר מה יכולה להיות הסיבה לכל אחד משינויי הגרסאות. (10 נקודות)

8.

מעמד האישה

קרא שמות, כ"ב, 15-16 ואת חוקי אשור A 55, A 56.

שמות, כ"ב, 15-16

טו
וְכִי־יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּלָה אִשָּׁר לֹא־אִרְשָׁה
טז
וְשָׁכַב עִמָּה מִהָרְגָה לוֹ לְאִשָּׁה: אִם־מֵאֵן יִמָּאֵן אֲבִיהָ
לְתַתָּהּ לוֹ בְּסָף יִשְׁקַל כְּמִהָר הַבְּתוּלָה:

חוקי אשור

A 55 כי יתפוס [איש בת] איש, שהיא בתולה, בכפייה, וחילל כבודה, – [והיא גרה בבית] אביה ו – [אבי]ה לא נתבקש בשבילה (לא ביקשו ממנו את ידה) [...] אביה של הבתולה יתפוס את אשת אונס הבתולה, וייתן אותה שיחולל כבודה (=שיאנסוה), הוא לא ישיבה לבעלה, אלא ייקחנה. אביה ייתן את בתו שנאנסה לאונסה. אם אין אישה לאונס, הוא ייתן 1/3 בכסף מחיר הבתולה לאביה, ואונסה יישאנה; הוא לא ידחה אותה. אם לא יחפוץ האב, הוא יקבל את ה־1/3 בכסף מחיר הבתולה, וייתן את בתו לטוב בעיניו.

A 56 ואם התמסרה הבתולה לאיש, יישבע האיש ולא ייגעו באשתו. המפתה ייתן 1/3 בכסף כערך הבתולין, והאב יעשה בבתו כטוב בעיניו.

א. הסבר כיצד חוק פיתוי הבתולה בשמות, כ"ב, 15-16 מגן גם על הבתולה וגם על הכבוד של אבי המשפחה. בסס את דבריך על הכתוב. (5 נקודות)

ב. (1) ציין נקודת דמיון אחת בין החוק המקראי שלפניך לחוקי אשור שלפניך, והסבר אותה. (5 נקודות)

(2) על פי החוק האשורי, במקרה שגבר אנס בתולה, לא רק האנס נענש על מעשהו, אלא גם אדם נוסף נענש – מיהו? מה דעתך על עקרון ענישה זה בחוק האשורי? נמק. (6 נקודות)

בהצלחה!